
O ANTROPOLOŠKEM KONGRESU IN ETNOLOGIJI V MUZEJIH

INGRID SLAVEC

Izredni občni zbor Slovenskega etnološkega društva,
15. novembra 1985, v veliki sejni dvorani SAZU v Ljubljani

Izredni občni zbori so v zadnjih letih za Slovensko etnološko društvo bolj izjema kakor priložnost, da bi se morda večkrat sestali in se pogovorili o težavah, ki običajno dlje zaposlujejo etnologe, pa se o njih govori bolj v ožjih krogih in ne pred zborom društva kot strokovno javnostjo.

Temu tokratnega občnega zbora sta bili nekako neodložljivi. Prva točka dnevnega reda je bila namenjena informaciji članom SED o pripravah na svetovni kongres antropoloških in etnoloških znanosti, ki bo leta 1988 v Zagrebu, druga pa razpravi o problemih t. i. etnološkega muzejstva.

V zvezi s svetovnim antropološkim in etnološkim kongresom je predsednik društva Božidar Jezernik navzoče seznanil s predlogom za organizacijo sekcijских tem, ki so ga zastopniki SED posredovali skupščini Zveze etnoloških društev Jugoslavije na etnološkem posvetovanju oktobra 1985 na Cetinju.

Nekaj nadrobnejših pojasnil: Organizator kongresa v Zagrebu je Hrvatsko antropološko društvo (glavna koordinatorja dr. Rudan in dr. Maver), ki zbira predloge sekcijских kongresnih tem in predloge za spremljevalne prireditve. Dosedanji organizacijski potek sprva sploh ni bil jasen, težko je bilo dobiti kakršnokoli informacijo: nerazrešene denarne zadeve, neurejeno komuniciranje med organizatorji in zainteresiranimi udeleženci, nedoločena krajevna razporeditev in še cela vrsta drugega. Glede na to, da se takih kongresov lahko udeleži 2 do 5 tisoč ljudi, ki morajo biti vnaprej seznanjeni s celotnim programom kongresa, je to razmeroma nevzdržno. O celotnem funkcioniranju smo bili na Cetinju seznanjeni po zaslugi

kolegice Olge Supek iz Zagreba. Vsak predlagatelj sekcije je dolžan prevzeti vse organizacijske in denarne obveznosti Med organizacijske sodi najprej prijava teme oz. sekcije z nosilcem oz. koordinatorji, ki morajo poskrbeti za povezavo s tujimi strokovnjaki, ki se ukvarjajo s predlagano temo, se z njimi dogovoriti za vsebino in potek dela v sekciji, pripraviti morajo spremne prireditve in izdati kongresne publikacije. Po tem postopku so hrvaški etnologi oz. Zavod za istraživanje folklorja iz Zagreba organizacijskemu odboru prijavi naslednje teme:

1. Folklorja kot historični proces (koordinatorja Maja Bošković-Stulli in Ivan Lozica)
  2. Etnologija in zgodovina (Olga Supek)
  3. Antropologija in spol (Lidija Sklevicky, Olga Supek)
  4. Nomadski in pastoralni narodi (Tomo Vinšćak, Ion Vladutin)
  5. Stanovanjska kultura (Ksenija Marković, Dunja Zelić), poleg tega pa tudi spremne prireditve: razstavo jugoslovanskega tekstila in oblačil, sejem in razstavo obrti v Jastrebarskem, prikaz konjereje v Sisku in muzeja prehrane in Koprivnici.
- Jugoslovanski etnologi morajo poskrbeti tudi za izid etnoloških publikacij v angleškem jeziku. V načrtu je izdaja registra jugoslovanskih ustanov, ki hranijo kulturno dediščino, izdaja Narodne umjetnosti, Etnološke tribine in posebne številke Etnološkega pregleda.

Ta program je bil torej predstavljen na Cetinju. Slovenski etnologi so ga dopolnili s tremi predlogi, ki bi jih lahko speljali v Ljubljani oz. Sloveniji, in sicer:

1. *Urbana etnologija*
2. *Film*
3. *Etnologija in turizem* (skupaj s hrvaškimi etnologi).

Tudi za prireditve je bilo nekaj zamisli: velika razstava o zgodovini Ljubljane kot dopolnilo prve teme, Naško Križnar pa je podal že razmeroma natančno zamisel o filmski sekciji z referati in razpravo o vlogi vizualne dokumentacije pri etnoškem delu, filmskimi projekcijami in »mondovizijo«.

Na občnem zboru so člani SED te predloge sprejeli in podprli. Razmeroma živahna razprava o nadrobnejših pripravah, zlasti v zvezi s prvo temo, je bila odveč. Namreč: istega dne je v Zagrebu zasedal organizacijski odbor svetovnega kongresa in obveščeni smo bili, da bodo vse kongresne prireditve potekale v Zagrebu. Tako ljubljanska razstava odpade, druge teme pa bo treba pripraviti v Zagrebu. Na natančnejša pojasnila čakamo, obljubljen je namreč informativni bilten organizacijskega odbora. Toliko o zagrebškem kongresu.

Drugi del zboru je bil namenjen razpravi o etnološkem delu v muzejih. Muzejska sekcija SED je pripravila za to priložnost poseben program. Josip Korošec z Republiškega komiteja za kulturo naj bi za uvod poročal o položaju etnologije v muzejih po podatkih analize Republiškega komiteja za kulturo o muzejski mreži Slovenije. To poročilo je zaradi poročevalčeve odsotnosti odpadlo, so pa ustrezni podatki objavljeni v Poročevalcu KSS.

V vsebinskem pogledu so program zapolnila razmišljanja, ki so jih pripravili kustosi etnologi:

Jože Hudales, *Etnološki muzeji danes in jutri*

Inga Brezigar, *Kratek pregled muzejske etnologije v pokrajinskih muzejih Slovenije*

Ivana Bizjak-Leskovec, *Razmišljanje o prvih korakih mladega etnologa v muzeju*

Zvezda Koželj, *Stičišča konservatorske in muzejske prakse*

Boris Kuhar in Marjan Loboda, *Koncept postavitve stalne razstave in novega muzeja SEM.*

V tem okviru ne bi obnavljali vsebine posamičnih prispevkov, ker štiri od njih v celoti objavljamo. Opozoriti velja le na osnovna izrečena vprašanja in probleme:

kako v muzeju ustrezno prikazati način življenja;

razkorak med stroko in muzejsko prakso;

neustrezna etnološko-muzeološka izobrazba kustosov;

prostorski in denarni problemi;

muzeji kot raziskovalne ustanove;

nasilna ločenost muzejstva in konservatorstva;

težave Slovenskega etnografskega muzeja.

Diskusija se je ustavila zlasti ob Slovenskem etnografskem muzeju, ki po ugotovitvah v današnjih razmerah ne opravlja svojega nacionalnega poslanstva. Koliko so razlogi strokovni, prostorski, denarni, je težko presoditi. V bodoče SEM načrtuje pridobitev novih muzejskih prostorov. Idejni projekt je prilagojen novi zgradbi med Bokalcami in Podutikom in vsem zahtevam sodobne muzeologije. Uresničitev bo v najboljšem primeru mogoča v prihodnjem desetletju. Zaenkrat naj bi načrtovano predstavitev slovenske ljudske kulture od naselitve do danes nadomestili s stalno postavitvijo ljudske kulture 19. stoletja. Za vse načrte SEM je potrebno še veliko raziskovalnega dela, muzej pa nima statusa raziskovalne ustanove. V diskusiji je bilo opozorjeno, da je bilo kljub temu v SEM raziskovalno delo izjemno plodno do začetka 60. let, kar se je kazalo tudi v objavah v Slovenskem etnografu, ki je začel usihati ob očitno omejeni raziskovalni dejavnosti muzejskih delavcev.

Zdi se, da se ob etnologiji v muzejih že dolga leta ponavljajo bolj ali manj ista vprašanja, da v strokovnem pogledu še marsikaj ni postavljeno na pravo mesto in da bo vse navedeno tudi še v bodoče predmet podobnih pogovorov, vsaj do takrat, ko beseda ne bo več samo o željah in klavnem stanju.

Ingrid Slavec

ABOUT ANTHROPOLOGICAL CONGRESS AND MUSEUM ETHNOLOGY

The present article reports about the Irregular General Meeting of Slovene Ethnological Society in Ljubljana on November 15, 1985. The meeting dealt with two urgent topics: the participation of Slovene ethnologists during the organizing of the World Anthropological Congress IUAES in Zagreb in 1988, and an ever-burning question of museum ethnology. The Bulletin brings four papers from this general meeting which deal with ethnology in museums.